

PSYCHOSOCIALE BELASTING :VOOR EEN PROFESSIONELE OPVANG BINNEN DE RECHTERLIJKE ORDE

De magistraten en het gerechtspersoneel worden bij de uitoefening van Justitie in de praktijk geconfronteerd met emotioneel belastende situaties (naar aanleiding van afstappingen, ondervragingen in het kader van deze dossiers, agressie van de rechtszoekende, enz.).

In tegenstelling tot andere beroepsgroepen, zoals brandweermannen of politieagenten, beschikken de gerechtelijke actoren niet over een gestructureerde psychologische opvang.

De Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde heeft een ruime denkoefening opgezet met betrekking tot deze problematiek. Meer bepaald heeft ze een inventaris opgemaakt van de bestaande instrumenten ten behoeve van personeelsleden die werden

geconfronteerd met een emotioneel belastende gebeurtenis bij de uitoefening van hun beroep, ongeacht of zij werkzaam zijn bij Justitie zelf (bijvoorbeeld in de gevangenissen of in het NICC) of binnen andere organisaties (zoals de politie).

De Commissie heeft ook de IDPB van de FOD Justitie, de vakorganisaties en diverse vertegenwoordigers van de Rechterlijke Orde ontmoet om kennis te nemen van hun ervaringen en wensen.

Ten slotte heeft de Commissie op basis van deze contacten een voorstel geformuleerd voor een structurele oplossing. Er dient te worden opgemerkt dat de rol van de commissie beperkt is tot het onderzoek naar de haalbaarheid van [het project](#). De minister van Justitie en de FOD Justitie zijn inderdaad verantwoordelijk voor de oprichting en de implementatie van het project.

De oorsprong van het project: Een vraag van het terrein

De Commissie ontmoette eind september verschillende magistraten van het parket van de rechtbank van eerste aanleg van Nijvel. Zij waren op zoek naar psychosociale opvang en vonden niemand om aan hun vraag tegemoet te komen.

Daarnaast heeft de Commissie in het kader van haar projecten, binnen de RO verschillende bronnen van psychosociale belasting op het werk vastgesteld. Dit was onder andere het geval bij het project in de Jeugdrechtbank van Antwerpen, waar melding werd gemaakt van agressie vanwege minderjarigen of ouders. In het kader van het project "functiebeschrijvingen" hebben meerdere griffiers het emotionele aspect van hun functie vermeld en de noodzaak van psychologische opvang.

Een wettelijke verplichting

De wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, legt werkgevers de verplichting op alle nodige maatregelen te treffen voor het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk. Daartoe moet elke werkgever een Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk oprichten. De dienst bestaat uit één of meer preventieadviseurs. Wanneer de interne dienst zelf niet alle opdrachten kan uitvoeren die hem werden toevertrouwd, kan de werkgever een beroep doen op een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Bij de Rechterlijke Orde is het aanbod aan maatregelen inzake welzijn vrij mager.

Met het oog op een passende oplossing voor de problematiek van de werkgerelateerde psychosociale belasting, stelt de Commissie voor de Modernisering verschillende acties voor.

VOORAFGAANDELIJK...

De FOD Justitie moet een analyse van de risico's waaraan de verschillende gerechtelijke beroepen blootgesteld zijn laten uitvoeren. De risicoanalyse ligt aan de basis van:

- > de beoordeling van de draagwijdte van het probleem;
- > de bepaling van de interventie maatregelen;
- > de transparante implementatie ervan;
- > de verzekering van de follow-up.

© Renjith Krishnan

De risicoanalyse moet vervolgens aangevuld worden met een behoeftenanalyse van de gerechtelijke actoren.

Voor een behoorlijke uitvoering van de analyses is het aangewezen de personeelsleden, de instellingen alsook de beroepsverenigingen die sociaal actief zijn hierbij te betrekken.

De Commissie voor Modernisering is dan ook van mening dat de overlegcomités, de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk van de FOD Justitie, de Adviesraad van de magistratuur, de representatieve vakorganisaties en de beroepsorganisaties hierbij moeten worden betrokken.

Er moet ook worden gedacht aan samenwerking met de hoogste vertegenwoordigers van de zetel en van het openbaar ministerie.

TEGELIJK UIT TE VOEREN ACTIES

Wat betreft de preventie:

Het eerste cruciale aspect hiervan is de informatie (informatiesessies, onthaalbrochure...) en de terbeschikkingstelling van werkinstrumenten zoals interventiescenario's of feitenregisters.

De beroepsopleiding is een tweede belangrijk aspect binnen de preventie.

De Commissie heeft - dankzij een uitstekend samenwerkingsverband - reeds een overeenkomst met het Instituut voor gerechtelijke opleiding kunnen afsluiten.

Deze heeft, zich bewust van het belang en inzet van de problematiek, beslist zijn opleidingsaanbod op te voeren vanaf het gerechtelijk jaar 2011-2012.

De gerechtelijke actoren beter voorbereiden op de realiteit van hun werk en op de psychosociale belasting eigen aan het beroep zal het hoofddoel zijn van de verschillende voorgestelde opleidingen.

Meer informatie hierover vindt u op de website van het IGO (www.igo-ifj.be).

Wat betreft de bescherming:

De Commissie stelt een structurele en duurzame oplossing voor ten behoeve van de leden van de RO die dat wensen.

Het opvangaanbod moet een gemengd karakter hebben, wat betekent dat zowel gespecialiseerde en professionele interne als externe ondersteuning er onderdeel van moeten uitmaken.

Het aanbod moet diverse ondersteuningsmodaliteiten omvatten zoals individuele gesprekken met personen uit de organisatie en/of externe personen, praatgroepen, interviews en ondersteuningsteams.

Om tegemoet te komen aan de specificiteit van de verschillende gerechtelijke beroepen en de algemene context is een opvang "op maat" essentieel.

Het is bovendien van wezenlijk belang dat hulpzoekende personen een beroep kunnen doen op opvang van professionelen in een context waarin de kwaliteit, de deontologie, het beroepsgeheim en discretie verzekerd zijn.

DE KOST VAN HET WELZIJN

Een psychosociaal preventie- en opvangbeleid ten behoeve van de RO heeft natuurlijk budgettaire consequenties.

© Stock.xchng/Svilen001

Een aanzienlijke inhaaloperatie is dus nodig, zij kan weliswaar gefaseerd verlopen.

Die investering zal in de eerste plaats dienen tot de invoering van het eigenlijke opvangsysteem, maar ook ter financiering van de noodzakelijke communicatie die moet worden gevoerd rond de gecreëerde oplossingen.

EEN POSITIEVE "RETURN ON INVESTMENT"

De investering zal onmiskenbaar een positief effect hebben voor het ganse personeel, met name in de strijd tegen werkgerelateerde stress. Het is immers aangetoond dat het absentieïsme afneemt binnen ondernemingen met een actief beleid inzake psychosociale belasting. En de absentieïsme graad binnen de rechterlijke orde is betrekkelijk hoog, zoals werd aangetoond in de studie van de Commissie.

© Michal Marcol

De positieve gevolgen van een modern en dynamisch humanresourcesbeleid zijn talrijk in termen van gezondheid, arbeidskwaliteit, personeelsverloop en motivatie. Eenmaal geconcretiseerd, zal het voorstel dan ook een gunstige uitwerking hebben. De werking van justitie in het algemeen zal erdoor verbeteren.

© Digitalart

Het volledige rapport « Psychosociale Belasting binnen de rechterlijke orde » kan worden geraadpleegd op onze website: <http://www.cmro-cmoj.be>.

Mocht u opmerkingen of commentaar hebben op het rapport dan u kunt u ons deze uiteraard overmaken op het mailadres: cmro.cmoj@just.fgov.be. Wij zullen er met belangstelling kennis van nemen en indien u wenst zullen wij ze bezorgen aan de instanties die bevoegd zijn voor de implementatie.

Indien u wenst geïnformeerd te blijven over het vervolg van het project kunt u [zich abonneren op de newsletter van de CMRO](#).